

Zbierka súdnych rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 24. septembra 2014¹

Vec C-376/14 PPU

**C.
proti
M.**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Supreme Court (Írsko)]

„Naliehavé prejudiciálne konanie — Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti — Súdna spolupráca v občianskych veciach — Nariadenie (ES) č. 2201/2003 — Haagsky dohovor z 25. októbra 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí — Pojem „obvyklý pobyt“ dieťaťa po rozvode jeho rodičov — Oprávnené premiestnenie dieťaťa do iného členského štátu — Neoprávnené zadržiavanie“

I – Úvod

1. Francúzsko-britský manželský pár sa rozviedol. Majú malé dieťa. Matka si na základe francúzskeho súdneho rozhodnutia vzala dieťa so sebou z Francúzska do Írska. O sedem mesiacov nato bolo toto rozhodnutie zrušené francúzskym odvolacím súdom a bolo nariadené, že dieťa zostane s otcom. Matka dieťa nevrátila.

2. Kde je a kde bol obvyklý pobyt dieťaťa? Došlo k únosu v podobe neoprávneného zadržania? To sú otázky, ktorým Supreme Court (Najvyšší súd) (Írsko) čelí v kontexte tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

3. Je dobre známe, že v právnom poriadku EÚ sa súdna právomoc v oblasti rodičovských práv a povinností riadi nariadením Rady (ES) č. 2201/2003², známym ako „nariadenie Brusel IIa (a tiež ako Brusel II bis)“. Je rovnako dobre známe, že dohovor z 25. októbra 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, ktorý bol prijatý pod záštitou Haagskej konferencie o medzinárodnom práve súkromnom³ (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“), upravuje konanie o návrat dieťa.

4. Odpoveď normotvorcu EÚ na to, ako sa má nastaviť vzťah týchto dvoch právnych nástrojov, sa nachádza v článku 11 nariadenia č. 2201/2003. Tento prípad, ktorý sa nachádza na rozmedzí Haagskeho dohovoru z roku 1980 a nariadenia č. 2201/2003, sa týka výkladu uvedeného ustanovenia a spôsobu, ako nariadenie č. 2201/2003 a Haagsky dohovor z roku 1980 spolu súvisia.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Nariadenie z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. ES L 338, s. 1; Mím. vyd. 19/006, s. 243).

3 — K dispozícii na: <http://www.hcch.net/upload/conventions/txt28en.pdf>.

II – Právny kontext

A – Haagsky dohovor z roku 1980

5. Článok 1 Haagskeho dohovoru z roku 1980 stanovuje:

„Cieľom tohto dohovoru je

- a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované a

...“

6. Podľa článku 3 tohto dohovoru:

„Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak:

- a) je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a
- b) v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnícke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.“

7. Článok 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980 znie takto:

„Ak bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správnym orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneného premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa.

Justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa, aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka uvedenej v predchádzajúcom odseku, okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa už zžilo s novým prostredím.

Ak justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu má dôvod domnievať sa, že dieťa bolo premiestnené na územie iného štátu, môže zastaviť konanie alebo zamietnuť žiadosť o návrat dieťaťa.“

8. Článok 13 tohto dohovoru stanovuje:

„Bez ohľadu na ustanovenie predchádzajúceho článku justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že

- a) osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá mala dieťa v osobnej starostlivosti, v čase premiestnenia alebo zadržania opatrovnícke právo skutočne nevykonávala alebo že súhlasila, či následne sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním, alebo

- b) existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory.

Pri hodnotení okolností uvedených v tomto článku justičné a správne orgány vezmú do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa.“

9. Článok 16 Haagskeho dohovoru z roku 1980 znie takto:

„Po doručení oznámenia o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa podľa článku 3 sa justičné alebo správne orgány zmluvného štátu, na ktorého územie bolo dieťa premiestnené alebo na ktorého území je zadržiavané, zdržia rozhodovania vo veci opatrovníckeho práva, až kým sa nerozhodne, že návrat dieťaťa sa podľa tohto dohovoru neuskutoční, okrem prípadu, keď v primeranej lehote po doručení oznámenia nebola podaná žiadosť podľa tohto dohovoru.“

10. Článok 19 Haagskeho dohovoru z roku 1980 uvádza:

„Rozhodnutie podľa tohto [Haagskeho dohovoru z roku 1980] o návrate dieťaťa nemožno považovať za rozhodnutie o určení opatrovníckeho práva.“

B – Právo Európskej únie

11. Odôvodnenie 17 v úvodnej časti nariadenia č. 2201/2003 znie takto:

„V prípadoch neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania dieťaťa sa má bez odkladu dosiahnuť návrat dieťaťa, a na tento účel by sa mal naďalej uplatňovať Haagsky dohovor z 25. októbra 1980, doplnený ustanoveniami tohto nariadenia, najmä jeho článkom 11. Súdny členský štát, do ktorého bolo dieťa neoprávnené premiestnené alebo v ktorom je zadržiavané, majú mať možnosť zabrániť jeho návratu v osobitných a náležité odôvodnených prípadoch. Takéto rozhodnutie by sa však mohlo nahradiť následným rozhodnutím súdu členského štátu, v ktorom malo dieťa svoje obvyklý pobyt predtým, než došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu. Ak by takýto rozsudok ukladal návrat dieťaťa, návrat by sa mal uskutočniť bez potreby osobitného konania o uznaní a výkone takéhoto rozsudku v členskom štáte, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržiavané.“

12. Článok 2 tohto nariadenia s názvom „Vymedzenie pojmov“ stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

...

7. pojem ‚rodičovské práva a povinnosti‘ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom;
8. pojem ‚nositeľ rodičovských práv a povinností‘ označuje každú osobu, ktorá má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu;

9. pojem „opatrovnícke právo“ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa;
10. pojem „právo styku“ zahŕňa najmä právo vziať dieťa na obmedzený čas na iné miesto, ako je miesto jeho obvyklého pobytu;
11. pojem „neoprávnené premiestnenie alebo zadržiavanie“ znamená premiestnenie alebo zadržiavanie dieťaťa, ak:
 - a) je porušením opatrovníckeho práva nadobudnutého rozsudkom, zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním;
 - a
 - b) za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo aj skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností.“
13. Kapitola II nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Súdna právomoc“ obsahuje oddiel 2 s názvom „Rodičovské práva a povinnosti“ (články 8 až 15).
14. Článok 8 nariadenia č. 2201/2003 má názov „Všeobecná právomoc“ a znie takto:

„1. Súdny členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

2. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.“
15. Článok 9 s názvom „Zachovanie právomoci pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa“ stanovuje:

„1. Keď sa dieťa oprávnené presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdny členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si zachovávajú, ako výnimku z článku 8, právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o práve styku, ktorý bol vydaný v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo, ak nositeľ práva styku na základe rozsudku o práve styku má naďalej svoje obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.

2. Odsek 1 sa neuplatňuje, ak sa nositeľ práva styku, ktorý je uvedený v odseku 1 podrobil právomoci súdov členského štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa účasťou na konaní pred týmito súdmi bez toho, aby namietal ich právomoc.“
16. Článok 10 sa zaoberá „Súdn[ou] právomoc[ou] v prípadoch únosu dieťaťa“. Znie takto:

„V prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania dieťaťa si súdny členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc, až kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte a:

 - a) každá osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo sa zmieril s premiestnením alebo zadržaním,

alebo

- b) dieťa sa zdržiavalo v tomto inom členskom štáte najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, dozvedel, alebo mohol dozvedieť, o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa zžilo s novým prostredím a je splnená najmenej jedna z týchto podmienok:
 - i) do jedného roka odvtedy, ako sa nositeľ opatrovníckeho práva dozvedel alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, sa nepodala žiadosť o návrat dieťaťa na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržované;
 - ii) nositeľ opatrovníckeho práva vzal späť svoju žiadosť o návrat a v lehote stanovenej v bode i) sa nepodala nová žiadosť;
 - iii) konanie na súde členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, sa skončilo podľa článku 11 ods. 7;
 - iv) súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, vydali rozsudok o opatrovníckom práve, z ktorého nevyplýva povinnosť návratu dieťaťa.“

17. Článok 11, nazvaný „Návrat dieťaťa“, stanovuje:

„1. Keď osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, podá žiadosť na príslušné orgány členského štátu o vydanie rozsudku podľa Haagskeho dohovoru 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“), aby dosiahla návrat dieťaťa, ktoré bolo neoprávnené premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, uplatňujú sa odseky 2 až 8.

2. Pri uplatňovaní článkov 12 a 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 sa musí zabezpečiť, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to s ohľadom na jeho vek alebo stupeň vyspelosti nejaví nevhodné.

3. Súd, ktorému sa podala žiadosť o návrat dieťaťa podľa odseku 1, koná o žiadosti urýchlene najrýchlejšími postupmi, ktoré mu poskytuje vnútroštátny právny poriadok.

Bez toho, aby bola dotknutá prvá veta tohto odseku, súd vydá rozsudok najneskôr do šiestich týždňov od podania žiadosti, ak tomu nebránia výnimočné okolnosti.

4. Súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b) Haagskeho dohovoru z roku 1980, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate.

5. Súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa, kým sa osobe, ktorá požiadala o návrat dieťaťa, nedala možnosť vyjadriť sa.

6. Ak súd vydal príkaz o nevrátení podľa článku 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980, musí okamžite, buď priamo alebo prostredníctvom svojho ústredného orgánu, zaslať odpis súdneho príkazu o nevrátení a súvisiace písomnosti, najmä záznam súdnych pojednávaní, súdu s právomocou alebo ústrednému orgánu členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, podľa vnútroštátneho práva. Súdu sa musia všetky uvedené písomnosti zaslať do jedného mesiaca od dátumu príkazu o nevrátení.

7. Ak súdy v členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, nezačali konanie na návrh jedného z účastníkov, súd alebo ústredný orgán, ktorému sa zašlú informácie uvedené v odseku 6, musí o tom informovať účastníkov a vyzvať ich, aby urobili svoje podania na súd v súlade s vnútroštátnym právom do troch mesiacov od dátumu oznámenia, aby súd mohol preskúmať otázku opatrovníckeho práva k dieťaťu.

Bez toho, aby boli dotknuté kritéria právomoci uvedené v tomto nariadení, súd ukončí konanie, ak v uvedenej lehote nedostal žiadne podania.

8. Bez ohľadu na rozsudok o nevrátení podľa článku 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 každý následný rozsudok požadujúci návrat dieťaťa vydaný súdom, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia, sa vykonáva podľa oddielu 4 kapitoly III na účely zabezpečenia návratu dieťaťa.“

18. Článok 12 sa zaoberá „Dohod[ou] o súdnej právomoci“ a znie:

„1. Súdys členského štátu pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak:

a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu

a

b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

2. Právomoc založená podľa odseku 1 zanikne, akonáhle:

a) rozsudok o návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva sa stal právoplatným;

b) v prípade, že k dátumu uvedenému v písm. a) sa konanie o rodičovských právach a povinnostiach neskončilo, rozsudok v tomto konaní sa stáva právoplatným;

c) konania uvedené v písm. a) a b) sa skončili z iného dôvodu.

3. Súdys členského štátu majú takisto právomoc v otázkach rodičovských práv a povinností aj v iných konaniach, ako sú konania uvedené v odseku 1, ak:

a) dieťa má vo vzťahu k tomuto členskému štátu podstatnú väzbu, najmä na základe skutočnosti, že jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte, alebo že dieťa je štátnym príslušníkom tohto štátu;

a

b) všetci účastníci konania prijali právomoc súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

4. Ak má dieťa svoj obvyklý pobyt na území tretieho štátu, ktorý nie je zmluvnou stranou Haagskeho dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996, právomoc podľa tohto článku sa považuje za právomoc v najlepšom záujme dieťaťa, najmä ak nemožno viesť konanie v predmetnom treťom štáte.“

19. Podľa článku 16, ktorý nesie názov „Začatie konanie na súde“:

„1. Konanie na súde sa považuje za začaté:

- a) momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde, za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie písomnosti odporcovi;

alebo

- b) ak sa pred jej podaním na súd musí písomnosť doručiť, momentom jej prevzatia orgánom povereným doručovaním za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil podanie písomnosti na súde.“

20. Článok 19 s názvom „Prekážka začatej veci a súvisiace konania“ znie takto:

„1. Ak sa vedú konania týkajúce sa rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

3. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, súd, ktorý začal konať ako druhý, odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.

V takom prípade účastník, ktorý podal návrh súdu, ktorý začal konať ako druhý, môže podať svoj návrh na súd, ktorý začal konať ako prvý.“

C – Írske právo

21. Zákon o únosoch detí a o výkone rozhodnutí o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti z roku 1991 (Child Abduction and Enforcement of Custody Orders Act 1991)⁴ implementuje Haagsky dohovor v roku 1980 do írskeho práva. Tento zákon bol zmenený a doplnený predpisom European Communities (Judgments in Matrimonial Matters and Matters of Parental Responsibility) Regulations, 2005 (nariadenie z roku 2005 – Európske spoločenstvá) (rozsudky v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností) [(S.I. 112 z roku 2005)]⁵ s cieľom zohľadniť nariadenie č. 2201/2003 vo veciach upravených Haagskym dohovorom z roku 1980, ktoré vznikali medzi členskými štátmi Európskej únie.

III – Skutkový stav a konanie

22. Vec prejednávaná vnútroštátnym súdom sa týka sporu o neoprávnenom zadržiavaní dieťaťa menom H., francúzskeho štátneho príslušníka, ktorý sa narodil vo Francúzsku 14. júla 2008 v tom čase ešte zosobášeným rodičom, C., otcovi, francúzskemu štátnemu príslušníkovi, a M., matke, ktorá je Britka a ktorá sa narodila v Anglicku írskym rodičom.

4 — K dispozícii na: <http://www.irishstatutebook.ie/1991/en/act/pub/0006/>.

5 — K dispozícii na: <http://www.irishstatutebook.ie/2005/en/si/0112.html>.

23. Manželstvo rodičov začalo upadať krátko po narodení dieťaťa. Dňa 17. novembra 2008 podala matka návrh na rozvod vo Francúzsku. Odvtedy vedú rodičia zdĺhavý spor o rodičovských právach vo vzťahu k dieťaťu.⁶

24. Dňa 2. apríla 2012 súd pre rodinné veci v Angoulême rozviedol manželstvo účastníkov, pričom účinnosť stanovil od 7. apríla 2009. Podľa rozhodnutia súdu majú rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k dieťaťu vykonávať spoločne obaja účastníci, ale obvyklý pobyt dieťaťa má byť u matky. Premiestnenie pobytu malo byť postupné a malo byť plne účinné od 7. júla 2012.⁷ Súd povolil matke pobyt s dieťaťom v Írsku. Upravil právo otca na styk s dieťaťom s prihliadnutím na prípadný odchod matky do Írska (raz za mesiac).

25. Dňa 23. apríla 2012 podal otec odvolanie proti tomuto rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach. Podal návrh na odklad okamžitej vykonateľnosti časti rozhodnutia, ktorá oprávňovala matku na odchod do Írska.

26. Dňa 5. júla 2012 prvý predseda Cour d'Appel de Bordeaux zamietol návrh na odklad okamžitej vykonateľnosti.

27. Dňa 12. júla 2012 sa matka a dieťa presťahovali do Írska a zostávajú tam dodnes. Podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom matka porušila rozhodnutie z 2. apríla 2012, ktoré jej ukladalo umožniť otcovi styk s dieťaťom.

28. Dňa 5. marca 2013 Cour d'Appel de Bordeaux, ktorý rozhodoval o odvolaní proti rozhodnutiu z 2. apríla 2012, nariadil, že rodičovské práva a povinnosti sa budú vykonávať spoločne a že dieťa bude bývať s otcom, pričom stanovil právo matky na styk a ubytovanie.

29. Osobitným návrhom podaným na írske súdy 29. mája 2013 otec žiadal návrat dieťaťa do miesta svojho obvyklého pobytu vo Francúzsku podľa článku 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980 s cieľom výkonu rozhodnutí francúzskych súdov o opatrovníckom práve a svojich vlastných opatrovníckych práv a práv styku s dieťaťom a určenie, že matka neoprávnene zadržiava dieťa v Írsku.

30. Dňa 2. júla 2013 na pojednávaní pred súdom pre rodinné veci v Niorte požadoval otec vydanie rozhodnutia, ktorým by sa previedli rodičovské práva a povinnosti výlučne na neho a ktorým by sa zakázalo premiestnenie dieťaťa z Francúzska. Matka vzniesla procesné námietky týkajúce sa konania na írskych súdoch, ktoré sa začalo 29. mája 2013.

31. Dňa 10. júla 2013 súd pre rodinné veci v Niorte vydal rozsudok a zamietol procesné námietky vznesené matkou s tým, že vec prejednávaná írskymi súdmi sa netýka podstaty opatrovníckeho práva a že neexistuje žiadne nebezpečenstvo konfliktov medzi súdmi, pretože írsky súd „zdá sa, nebude mať právomoc rozhodovať o návrate dieťaťa, ktorého obvyklý pobyt, t. j. meritum veci samej, sa v dôsledku odvolania zakotvil vo Francúzsku, a to nedávnym rozhodnutím“. Súd pre rodinné veci v Niorte priznal otcovi výlučné rodičovské práva a povinnosti, nariadil návrat dieťaťa do otcovho domu vo Francúzsku a zakázal premiestnenie dieťaťa z Francúzska bez jeho súhlasu. Dieťa odvtedy nebolo vrátené do Francúzska.

6 — V rozsahu, v akom sa viedol spor pred rozvodom, sa z dôvodu nerelevantnosti v prejednáwanej veci nebude opisovať.

7 — Relevantná časť rozhodnutia znie takto: „Fixe la résidence habituelle de l'enfant au domicile de la mère à compter du 7 juillet 2012.“

32. Dňa 13. augusta 2013 High Court of Ireland odmietol návrh na vydanie rozhodnutia na základe článku 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980 o návrate dieťaťa do Francúzska a odmietol žiadosť o určenie, že matka neoprávnene zadržiava dieťa v Írsku (článok 3 Haagskeho dohovoru 1980).⁸ Rozhodol, že dôkazmi sa preukázalo, že dieťa má obvyklý pobyt v Írsku približne od júla 2012, keď sa s matkou presťahovalo do Írska. Sudca rozhodol, že išlo o oprávnené premiestnenie na základe rozhodnutia súdu pre rodinné veci v Angoulême z 2. apríla 2012.

33. Dňa 10. októbra 2013 sa otec proti rozhodnutiu High Court odvolal. Na Supreme Court otec tvrdil najmä to, že oprávnené premiestnenie sa môže zmeniť na neoprávnené zadržiavanie, že írske súdy sú viazané rozhodnutiami francúzskych súdov, ktoré začali konať ako prvé a majú opatrovnícke práva k dieťaťu, a že francúzsky súd pre rodinné veci v Niorte opätovne potvrdil, najmä v rozhodnutí z 10. júla 2013, že je jediným súdom, ktorý má právomoc konať podľa nariadenia č. 2201/2003, a že obvyklý pobyt dieťaťa sa nachádza vo Francúzsku.

34. Matka tvrdí najmä, že na základe rozhodnutia súdu v Angoulême z 2. apríla 2012 bola oprávnená rozhodnúť o obvyklom pobyte dieťaťa bez súhlasu otca a že obvyklý pobyt dieťaťa sa zmenil po premiestnení do Írska tak, že dieťa malo obvyklý pobyt v Írsku pred marcom 2013 a a že pokračujúce zadržiavanie dieťaťa v Írsku nie je neoprávnené.

35. V kontexte veci týkajúcej sa konania o návrate vedenom na Supreme Court položil súd Súdnemu dvoru tri prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu nariadenia č. 2201/2003 (pozri bod 39 týchto návrhov).

36. Dňa 18. decembra 2013 otec navrhol, aby Master of High Court of Ireland vykonal v súlade s článkom 28 nariadenia č. 2201/2003 rozhodnutie Cour d'Appel de Bordeaux z 5. marca 2013. Návrh bol úspešný a rozhodnutie bolo matke doručené 20. decembra 2013.

37. Matka následne navrhla prerušiť konanie o výkone rozhodnutia. Návrh bol podaný na High Court v Írsku 9. mája 2014. Výsledok tohto konania nie je v súčasnosti známy.

38. Dňa 7. januára 2014 podala matka proti rozhodnutiu Cour d'Appel de Bordeaux z 5. marca 2013 odvolanie (pourvoi en cassation) na Cour de cassation vo Francúzsku. Pojednávanie bolo nariadené na 25. júna 2014. Ani výsledok tohto konania nie je v súčasnosti známy.

IV – Prejudiciálne otázky

39. Supreme Court položil v uznesení z 31. júla 2014, ktoré bolo Súdnemu dvoru doručené 7. augusta 2014, tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Bráni existencia konania o opatrovníckom práve k dieťaťu vo Francúzsku, vzhľadom na okolnosti tohto prípadu, tomu, aby dieťa nadobudlo obvyklý pobyt v Írsku?
2. Má otec alebo francúzske súdy aj naďalej opatrovnícke právo k dieťaťu, v dôsledku čoho by bolo dieťa zadržiavané v Írsku neoprávnene?

8 — V návrhu na začatie konania o prejudiciálnej otázke sa uvádza, že High Court of Ireland rozhodol jednak o žiadosti o nariadenie návratu a tiež o návrhu na (takzvané) „určenie“, že ide o neoprávnené zadržiavanie. Ak by tento návrh na „určenie“ predstavoval návrh na vydanie „rozhodnuti[a] alebo in[ého] doklad[u] o tom, že premiestnenie alebo zadržanie bolo neoprávnené podľa článku 3 dohovoru“ uvádzaného v článku 15 Haagskeho dohovoru z roku 1980, ako to, zdá sa, predpokladá vnútroštátny súd, zdalo by sa mi to zvláštne. Nariadenie návratu podľa článku 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980 a „rozhodnutie alebo iný doklad o tom, že premiestnenie alebo zadržanie bolo neoprávnené podľa článku 3 dohovoru“ uvádzané v článku 15 Haagskeho dohovoru z roku 1980 sú dve úplne odlišné veci. Ako chápem Haagsky dohovor z roku 1980 ja, nemožno požadovať obe tieto veci v rámci toho istého miesta súdnej právomoci. „Rozhodnutie alebo iný doklad o tom, že premiestnenie alebo zadržanie bolo neoprávnené podľa článku 3 dohovoru“, možno získať od orgánu v rámci miesta súdnej právomoci, ktoré nezačalo konanie o nariadení návratu v súlade s článkom 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980.

3. Majú írské súdy právomoc rozhodovať o otázke obvyklého pobytu dieťaťa, ak má dieťa od júla 2012 pobyt v Írsku a v danom čase nebolo jeho premiestnenie do Írska v rozpore s francúzskym právom?“

V – Naliehavé konanie

40. Spomenutým uznesením z 31. júla 2014 vnútroštátny súd navrhol, aby sa tento návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednal v rámci naliehavého konania upraveného v článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Vnútroštátny súd odôvodnil tento návrh tým, že podľa odôvodnenia 17 nariadenia č. 2201/2003 sa v prípade neoprávneného premiestnenia dieťaťa má jeho návrat dosiahnuť bez odkladu.

41. Tretia komora Súdneho dvora 14. augusta 2014 na základe návrhu sudcu spravodajcu a po vypočutí generálneho advokáta rozhodla, že vyhovie návrhu vnútroštátneho súdu, aby sa tento návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednal v rámci naliehavého konania. Navrhovateľ a odporca vo veci samej a Európska komisia podali písomné vyjadrenia. Títo účastníci konania sa spolu s Francúzskou republikou zúčastnili pojednávania 22. septembra 2014.

VI – Posúdenie

A – Úvodné poznámky

42. Vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania odkazuje na niekoľko ustanovení nariadenia č. 2201/2003. Konkrétne požaduje výklad článkov 2, 12, 19 a 24 nariadenia č. 2201/2003 a navyše, zdá sa, svoju argumentáciu zakladá na článkoch 8, 9, 10, 13, 16, 17 a 23 tohto nariadenia. Okrem toho z návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa javí, že vnútroštátny súd vychádza z toho, že sa uplatní článok 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 o prekážke veci začatej.

43. V tejto súvislosti treba skôr, než pristúpim k návrhom odpovedí na tri prejudiciálne otázky, objasniť niekoľko otázok.

1. Prípustnosť prejudiciálnych otázok

44. Na úvod treba poznamenať, že vnútroštátny súd začal konanie v súvislosti so žiadosťou o návrat podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980, ako sa uvádza v článku 11 nariadenia č. 2201/2003.

45. To vyžaduje stručné objasnenie právneho vzťahu medzi Haagským dohovorom z roku 1980 a článkom 11 nariadenia č. 2201/2003; vzťahu, na ktorý treba nazerať z historického hľadiska.

46. Pôvodne sa dohovor Brusel II⁹, ako aj nariadenie Brusel II¹⁰, predchodca nariadenia č. 2201/2003, snažili od seba oddeliť pravidlá Haagskeho dohovoru z roku 1980 a Spoločenstva o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností. Preto obsahoval článok 4 nariadenia Brusel II iba odkaz na Haagsky dohovor 1980.¹¹ Okrem tohto odkazu neexistovala žiadna súvzťažnosť medzi ním a Haagskym dohovorom z roku 1980. V rámci legislatívneho procesu, ktorý viedol k prijatiu nariadenia č. 2201/2003, Komisia v návrhu kapitoly III pôvodne navrhovala systém konania o návrate v rámci Spoločenstva.¹² Napriek tomu, že tento systém nemal nahradiť Haagsky dohovor z roku 1980 úplne,¹³ v podstate by viedol ku „komunitarizácii“ konania o návrate. Tento návrh nebol prijatý a namiesto toho bol zvolený kompromis: konanie o návrate bude naďalej podliehať Haagskemu dohovoru z roku 1980, ale doplní sa článkom 11 nariadenia č. 2201/2003.¹⁴

47. Podľa článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 keď podá osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, žiadosť na príslušné orgány členského štátu o vydanie rozsudku podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980, aby dosiahol návrat dieťaťa, ktoré bolo neoprávnené premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, uplatňujú sa odseky 2 až 8 článku 11.

48. Zo znenia článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 je hneď zrejmé, že toto ustanovenie priamo neurčuje, ktorý súd má právomoc posudzovať otázku návratu dieťaťa.¹⁵ Naopak odkazuje na „príslušné orgány“¹⁶ členského štátu [ktorým sa má podať žiadosť] o vydanie rozsudku podľa Haagskeho dohovoru 1980“. Článok 11 ods. 1 preto sám osebe nepredstavuje právny základ pre vydanie rozhodnutia o návrate.¹⁷ Taký právny základ vychádza z iných ustanovení vnútroštátneho alebo medzinárodného práva.

49. Z toho vyplýva, že na uplatnenie článku 11 nariadenia č. 2201/2003 sa musí uskutočniť konanie podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980. Toto konanie je v podstate stanovené v článkoch 12 a 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980, v spojení s článkom 3 tohto dohovoru. V podstate musí vnútroštátny súd zistiť, či došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa z miesta jeho obvyklého pobytu.

9 — Pozri akt Rady z 28. mája 1998, ktorým sa na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii vypracúva Dohovor o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 221, s. 1). Tento dohovor nikdy nenadobudol platnosť, pretože bol nahradený nariadením „Brusel II“ po „komunitarizácii“ justičnej spolupráce v občianskych veciach prostredníctvom premiestnenia príslušnej kapitoly z bývalého tretieho piliera do prvého piliera (časť III hlavy IV Zmluvy o ES) v dôsledku účinnosti Amsterdamskej zmluvy 1. mája 1999.

10 — Nariadenie Rady (ES) č. 1347/2000 z 29. mája 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností k spoločným deťom manželov (Ú. v. ES L 160, s. 19; Mim. vyd. 19/001, s. 209).

11 — Tento článok mal názov „Únos dieťaťa“ a znel takto: „Súdy s právomocou podľa článku 3 vykonávajú právomoc v súlade s haagskym Dohovorom o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980 a najmä jeho článkov 3 a 16.“

12 — Pozri návrh nariadenia Rady o právomoci, uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 a mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 44/2001 vo veciach výživovej povinnosti, KOM(2002) 222 v konečnom znení/2 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 203 E/155).

13 — Pozri článok 61 písm. e) už citovaného návrhu.

14 — V podrobnostiach pozri MCELEAVY, P.: The New Child Abduction Regime of the European Union: Symbiotic Relationship or Forced Partnership?. In: *Journal of Private International Law*. S. 5 – 34, najmä s. 8 – 14.

15 — Pozri okrem iného RIECK, J.: Kindesentführung und die Konkurrenz zwischen dem HKÜ und der EheEuGVVO 2003 (Brüssel IIa). In: *Neue Juristische Wochenschrift*. 2008, s. 182 – 185, najmä s. 184.

16 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

17 — Na to presne poukazuje FRANK, M. In: GEBAUER, M., WIEDMANN, T.: *Zivilrecht unter europäischem Einfluss*. 2. vyd., Stuttgart et al., 2010, kapitola 29, bod 42.

50. Článok 11 nariadenia č. 2201/2003 potom dopĺňa¹⁸ konanie o návrate Haagskeho dohovoru z roku 1980 nasledujúcim spôsobom: odseky 2 a 5 vyžadujú, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa v konaní, odsek 3 ukladá súdu, ktorý začal konanie ako prvý, aby konal urýchlene a odsek 4 zdôrazňuje, že ak sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate, návrat nemožno odmietnuť na základe článku 13 písm. b) Haagskeho dohovoru z roku 1980. Hlavný účel článku 11 nariadenia č. 2201/2003 sa však nachádza v odseku 6 a nasl. V prípade, že súd vydá príkaz o nevrátení podľa článku 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980, posledné slovo, pokiaľ ide o návrat, majú súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním.¹⁹ Takéto rozšírenie konania podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980 je napokon odôvodnené vyššou mierou spolupráce a dôvery medzi členskými štátmi Európskej únie.²⁰

51. Je zrejmé, že v rozsahu, v akom sa článok 11 nariadenia č. 2201/2003 prekrýva s Haagskym dohovorm z roku 1980, má článok 11 prednosť²¹, zatiaľ čo dohovor zostáva naďalej účinným vo vzťahu k veciam, na ktoré sa nevzťahuje nariadenie.²²

52. Skutočnosť, že konanie v tomto prípade určuje Haagsky dohovor z roku 1980, vedie k otázke, či sú otázky predložené Súdnemu dvoru vôbec prípustné, inými slovami, či má Súdny dvor právomoc vykladať Haagsky dohovor z roku 1980, ako sa spomína v článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003.²³

53. V tejto súvislosti treba poznamenať, že zatiaľ čo Európska únia je členom Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného²⁴, ale nie zmluvnou stranou Haagskeho dohovoru z roku 1980, zmluvnými stranami tohto dohovoru sú všetky členské štáty Európskej únie.²⁵

54. Nariadenie č. 2201/2003 na viacerých miestach obsahuje znenie, ktoré je podobné zneniu dohovoru. V tomto prípade to platí najmä pre právne definície uvedené v článku 2 nariadenia č. 2201/2003 na jednej strane a pojmy používané v článkoch 3 a 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980 na strane druhej. Okrem toho článok 11 nariadenia č. 2201/2003 prostredníctvom odkazu na Haagsky dohovor z roku 1980 reprodukuje časť jeho terminológie.

55. V tejto situácii je výklad Súdneho dvora, a to aj v kontexte Haagskeho dohovoru z roku 1980, určite užitočný na to, aby sa zabezpečilo paralelné a koherentné uplatňovanie dohovoru a nariadenia, aby sa zabezpečilo jednotné uplatňovanie nariadenia č. 2201/2003 a prispelo ku koherentnému výkladu Haagskeho dohovoru z roku 1980, pokiaľ ide o 28 členských štátov Únie.²⁶

56. Súdny dvor má tendenciu zaujímať liberálny prístup, pokiaľ ide o výklad konania o návrate podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980 a článku 11 nariadenia č. 2201/2003. Vo veci MCB,²⁷ kde írské právo od vnútroštátneho súdu vyžadovalo, aby vykladal Haagsky dohovor z roku 1980 rovnakým spôsobom, ako nariadenie č. 2201/2003, Súdny dvor rozhodol, že otázka týkajúca sa Haagskeho

18 — Pozri odôvodnenie 17 nariadenia 2201/2003.

19 — Toto sa podľa BEAUMONT, P. R. In: MCELEAVY, P. E.: *Private International Law*. A.E. Anton. 3. vydanie, Edinburgh, 2011, bod 17.100, s. 838, nazýva „významnou zmenou v metodológii únosov detí“.

20 — Pozri RAUSCHER, T.: Parental Responsibility Cases under the new Council Regulation “Brussels IIA”. In: *The European Legal Forum*, 2005, s. I 37 – 46, najmä s. 43.

21 — Pozri článok 60 písm. e) nariadenia č. 2201/2003.

22 — Pozri článok 62 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003.

23 — Pre podrobnú analýzu všeobecnej otázky právomoci Súdneho dvora pri výklade medzinárodných dohôd pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott 28. januára 2010 vo veci TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:50, bod 45 a nasl.).

24 — Rozhodnutie Rady z 5. októbra 2006 o pristúpení Spoločenstva k Haagskej konferencii medzinárodného súkromného práva (2006/719/ES) (Ú. v. EÚ L 297, s. 1).

25 — Pozri tabuľku stavu Haagskeho dohovoru z roku 1980, k dispozícii na: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid= 24.

26 — Je to tak najmä v situácii, keď je ťažké určiť, ktoré časti článku 11 nariadenia č. 2201/2003 iba odkazujú na Haagsky dohovor z roku 1980 a ktoré časti ho vlastne dopĺňajú, hoci také rozlíšenie je možné, ako som sa snažil preukázať vyššie.

27 — Rozsudok MCB. (C-400/10 PPU, EU:C:2010:582).

dohovoru z roku 1980 je prípustná.²⁸ V tom istom rozsudku Súdny dvor tiež konštatoval, že keďže sa na únosy detí z jedného členského štátu do druhého členského štátu uplatnia pravidlá obsiahnuté v ustanoveniach Haagskeho dohovoru z roku 1980, doplnené ustanoveniami nariadenia č. 2201/2003, pričom tieto posledné uvedené ustanovenia majú v rámci pôsobnosti tohto nariadenia prednosť, výklad, o ktorý žiadal vnútroštátny súd, sa zdal byť relevantný z hľadiska rozhodnutia, ktoré mal tento vnútroštátny súd prijať.²⁹

57. Na záver možno povedať, že sa mi zdá, že existujú dobré dôvody na poskytnutie odpovedí na sporné otázky, aby bolo možné usmerniť vnútroštátny súd v jeho rozhodovaní o tom, ako rozhodnúť o žiadosti o návrat dieťaťa.

2. Neexistencia prekážky začatej veci

58. V kontexte článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 existuje prekážka začatej veci, ak sa na súdoch rôznych členských štátov začne konanie o rodičovských právach a povinnostiach k tomu istému dieťaťu s rovnakým predmetom konania. Cieľom tohto ustanovenia je zabrániť rozhodnutiam, ktoré by boli nezlučiteľné.³⁰

59. V tomto prípade to tak nie je. Predmetom všetkých konaní pred francúzskymi súdmi je otázka rodičovských práv a povinností, presnejšie určenie opatrovníckeho práva a práva styku s dieťaťom. Naproti tomu pred írskymi súdmi sa nevedie žiadne konanie o merite vo veci rodičovských práv a povinností. Pred írskymi súdmi sa vedú dve konania. Prvým je konanie v tejto veci, kde otec pred írskymi súdmi požaduje návrat dieťaťa do Francúzska³¹ v súlade s článkom 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980, v spojení s článkom 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003. Druhým je konanie o výkon rozhodnutia Cour d'Appel de Bordeaux z 5. marca 2013 v súlade s článkom 28 nariadenia č. 2201/2003.

60. Vzhľadom na to, že predmet konania v Írsku v prejednávanej veci je odlišný od predmetu konania vo Francúzsku, neexistuje prekážka začatej veci. Je teda nepodstatné, že francúzske súdy sú stále súdmi, ktoré „začali vo veci konať ako prvé“.³²

3. Neexistencia povinnosti postúpiť súdnu právomoc

61. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania je ďalej zrejmé, že vnútroštátny súd požaduje od Súdneho dvora odpoveď, aby bolo možné zistiť, či je „nevyhnutné, aby írske súdy *postúpili súdnu právomoc*“³³ francúzskym súdom podľa nariadenia č. 2201/2003“. V tejto súvislosti vnútroštátny súd tiež uvádza, že „írske súdy, uplatňujúc uvedené nariadenie, s výnimkou výnimočných okolností, postúpia vec súdu, ktorý začal konať ako prvý a ktorý si zachová právomoc. [článok 19 ods. 3) nariadenia]“.

28 — Pozri rozsudok MCB. (EU:C:2010:582, bod 35), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že „v prejednávanej veci vnútroštátny súd dospel k záveru, že na rozhodnutie o návrhu, ktorý prejednáva a ktorý sa týka vydania rozhodnutia alebo iného dokladu o tom, že predmetné premiestnenie alebo zadržanie detí bolo v spore vo veci samej neoprávnené, je potrebné, aby bol podaný výklad nariadenia č. 2201/2003 a najmä jeho článku 2 bodu 11. Z uplatniteľných vnútroštátnych predpisov, konkrétne z článku 15 zákona o únosoch detí a o výkone rozhodnutí o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti z roku 1991, v znení nariadenia z roku 2005 prijatého v súvislosti s Európskymi spoločenstvami (rozsudky v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností), však vyplýva, že vnútroštátny súd má v prípade premiestnenia dieťaťa do iného členského štátu povinnosť rozhodnúť o oprávnenosti premiestnenia podľa článku 2 nariadenia č. 2201/2003, pokiaľ ho navrhovateľ žiada o vydanie takého rozhodnutia alebo iného dokladu podľa článku 15 Haagskeho dohovoru z roku 1980“.

29 — Pozri rozsudok MCB. (EU:C:2010:582, body 36 a 37).

30 — Pozri rozsudok Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, bod 67).

31 — Pokiaľ ide o „určenie“ neoprávneného zadržania, pozri moje poznámky v poznámke pod čiarou 8 vyššie.

32 — Tento výraz používa vnútroštátny súd.

33 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

62. Ako bolo vysvetlené vyššie, vzhľadom na to, že v prejednávanej veci írske súdy nezačali konanie o merite vo veci rodičovských práv a povinností ako prvé, ale začali konať ako prvé iba o žiadosti o návrat dieťaťa, nedochádza k situácii, že by sa mala súdna právomoc postúpiť. Rozhodnutie o veci samej sa môže vydať len potom, čo sa rozhodlo, že dieťa sa nemá vrátiť v rámci Haagskeho dohovoru z roku 1980 a článku 11 nariadenia č. 2201/2003.³⁴

4. Ustanovenia bez významu pre toto konanie

63. Z vyššie uvedených úvah teda vyplýva, že to, čo vnútroštátny súd v skutočnosti potrebuje vedieť, je, ako uplatniť Haagsky dohovor z roku 1980 a článok 11 nariadenia č. 2201/2003 s použitím právnych definícií v článku 2 nariadenia č. 2201/2003. Ako sa to pokúsím stručne načrtnúť v nasledujúcich riadkoch, na vec, ktorú prejednáva, nemusí uplatniť články 8, 9, 10, 12, 23 a 24 nariadenia č. 2201/2003 a preto sa ich výklad nevyžaduje.

64. Článok 8 je všeobecným pravidlom o právomoci vo veciach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností. Stanovuje, že súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania. Vzhľadom na to, že predmetná vec sa netýka podstaty rodičovských práv a povinností, článok 8 možno úplne vylúčiť.

65. Odchylné od článku 8 článok 9 stanovuje, že keď sa dieťa oprávnené presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si zachovávajú, ako výnimku z článku 8, právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o *práve styku*, ktorý bol vydaný v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo. Tieto práva styku sú definované v článku 2 ods. 10 nariadenia č. 2201/2003 tak, že zahŕňajú najmä právo vziať dieťa na obmedzený čas na iné miesto, ako je miesto jeho obvyklého pobytu.

66. Je zrejmé, že v tomto prípade nejde o práva styku, ale o niečo úplne iné:³⁵ otec sa nesnaží vziať dieťa na iné miesto, ako je jeho obvyklý pobyt,³⁶ ani sa nesnaží tak urobiť na obmedzený čas. Otec by rád získal opatrovnícke právo k dieťaťu na trvalom základe prostredníctvom žiadosti o nariadenie návratu podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980.

67. V rovnakom duchu sa ani článok 10 nariadenia č. 2201/2003 nemôže v prejednávanej veci uplatniť. Na základe tohto ustanovenia v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania dieťaťa si súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojím neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc, až kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte, ak sú splnené ďalšie podmienky. Opäť platí, že toto ustanovenie sa zaoberá podstatou rodičovských práv a povinností, a nie, ako v tejto veci, nariadením návratu.

68. Tá istá argumentácia platí pre neuplatnenie článku 12 na dohody o súdnej právomoci vo vzťahu k prejednávanej veci.³⁷

34 — To sa jasne uvádza aj v článku 16 Haagskeho dohovoru z roku 1980.

35 — Zdá sa mi, že High Court tento prvok vo svojom už citovanom rozsudku z 13. augusta 2013, prehliadol. Pozri najmä body 35 a 52 tohto rozsudku, k dispozícii na <http://www.bailii.org/ie/cases/IEHC/2013/H460.html>.

36 — Otec tvrdí, že obvyklý pobyt je vo Francúzsku.

37 — V každom prípade, len čo príslušný súd začal konať, v zásade si zachováva právomoc aj v prípade, že dieťa nadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte v priebehu súdneho konania. Nazýva sa to *zásada perpetuatio fori*. Pozri Weitz, K.: Jurysdykcja Krajowa w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących Odpowiedzialność rodzicielskiej w prawie wspólnotowym. In: *Kwartalnik prawa prywatnego*. 2007, s. 81 – 154, najmä s. 126, ktorý presnejšie opisuje túto zásadu ako *zásadu perpetuatio iurisdictionis*. V dôsledku tejto zásady nemá preto zmena obvyklého pobytu dieťaťa počas prebiehajúceho konania sama osebe za následok zmenu súdnej právomoci. Pozri v tejto súvislosti brožúru, ktorú vydala Európska komisia: *Praktická príručka pre uplatňovanie nového nariadenia Brusel II*. Brusel, 2005, s. 15, k dispozícii na adrese: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_new_brussels_ii_en.pdf.

69. Články 23³⁸ a 24³⁹ nariadenia č. 2201/2003 nie sú významné v prejednávanej veci vzhľadom na to, že sa týkajú uznávania rozsudkov, čo nie je predmetom tejto veci.

B – O prvej otázke

70. Svojou prvou otázkou vnútroštátny súd v podstate žiada o výklad pojmov „obvyklý pobyt“ v zmysle článku 3 Haagskeho dohovoru z roku 1980 a článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003. Zdá sa, že má pochybnosti o tom, či existuje možnosť, že dieťa nadobudne obvyklý pobyt mimo Francúzska vzhľadom na konanie o opatrovníckom práve vo Francúzsku.

71. S cieľom rozhodnúť o žiadosti o návrat na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980, ako sa spomína v článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, je relevantným len obvyklý pobyt dieťaťa bezprostredne pred údajným neoprávneným zadržiavaním alebo premiestnením.⁴⁰

72. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že na rozdiel od článkov 8, 9, 10 a 12 na účel článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 nie je pojem obvyklý pobyt hraničným ukazovateľom pre určenie právomoci vzhľadom na to, ako bolo vysvetlené vyššie, že tento článok nie je o priznávaní súdnej právomoci, ale o tom, kedy sa uplatní konanie o návrate.

73. To znamená, že judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa obvyklého bydliska v kontexte článkov 8 a 10 nariadenia č. 2201/2003 môže slúžiť ako usmernenie pre otázku v tejto veci. Môžem tu byť stručný, pretože sa zdá, že vnútroštátny súd sa dobre oboznámil s príslušnou judikatúrou Súdneho dvora a rozvíja pojem obvyklý pobyt s odkazom na dva prípady, a to vec A⁴¹ a vec Mercredi.⁴²

74. V nariadení č. 2201/2003 sa definícia obvyklého pobytu nenachádza. Použitie prídavného mena „obvyklý“ umožňuje jednoducho dospieť k záveru, že pobyt musí vykazovať určitú stabilitu alebo pravidelnosť.⁴³ Ako už Súdny dvor zdôraznil,⁴⁴ obvyklý pobyt je spojený s najlepšími záujmami dieťaťa, a najmä kritériom blízkosti.⁴⁵

75. Pri určovaní obvyklého pobytu sa Súdny dvor zaoberá skutkovými prvkami.

76. Podľa ustálenej judikatúry zodpovedá pojem „obvyklý pobyt“ miestu, ktoré vykazuje určitý stupeň začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Na tento účel treba vziať do úvahy najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, ako aj rodinné a sociálne väzby, ktoré dieťa udržiava v danom štáte.⁴⁶ Okrem toho musí mať obvyklé bydlisko určité trvanie, ktoré odzrkadľuje dostatočnú stabilitu.⁴⁷ Do úvahy treba vziať vek dieťaťa, ako aj skutočnosť, že vo všeobecnosti je prostredím dieťaťa v nízkom veku v prvom rade rodinné prostredie určené príslušnou osobou alebo osobami, s ktorými dieťa žije, ktoré ho skutočne opatrujú a starajú sa oň.⁴⁸

38 — Dôvody neuznania rozsudkov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností.

39 — Zákaz skúmania právomoci súdu pôvodu.

40 — A nie, ako v článku 8 nariadenia 2201/2003, obvyklý pobyt dieťaťa v čase, keď súd začal konať.

41 — Rozsudok A (C-523/07, EU:C:2009:225).

42 — Rozsudok Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829).

43 — Pozri rozsudok Mercredi (EU:C:2010:829, bod 44).

44 — Pozri rozsudok Mercredi (EU:C:2010:829, bod 46).

45 — Pozri odôvodnenie 12 nariadenia č. 2201/2003.

46 — Pozri rozsudok A (EU:C:2009:225, bod 44).

47 — Pozri rozsudok Mercredi (EU:C:2010:829, bod 51).

48 — Pozri rozsudok Mercredi (EU:C:2010:829, bod 54).

77. Podstatné je, že je na vnútroštátnom súde, aby určil, kde má dieťa obvyklý pobyt a zohľadnil pritom všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu.⁴⁹

78. Z judikatúry je teda zrejmé, že obvyklý pobyt treba chápať ako skutkový pojem. Tento výklad podporuje aj dôvodová správa k Haagskemu dohovoru z roku 1980, ktorá je v tomto smere neústupná. V zmysle dôvodovej správy „pojem obvyklý pobyt [je] osvedčeným pojmom Haagskej konferencie, ktorá ho považuje za otázku, čisto skutkovej povahy, ktorá sa z tohto pohľadu odlišuje od bydliska“.⁵⁰

79. Okrem toho, aj právna náuka, pokiaľ ide o Haagsky dohovor z roku 1980, nazerá na obvyklý pobyt ako na skutkový pojem.⁵¹ To isté platí aj pre právnu náuku, pokiaľ ide o nariadenie č. 2201/2003 a jeho predchodcov⁵², alebo o medzinárodné právo súkromné všeobecne.⁵³ Dôležité je, kde má dieťa v skutočnosti stredobod svojho života.⁵⁴

80. Vzhľadom na to, že obvyklý pobyt je faktický pojem, je zrejmé, že nezávisí od otázky, či vznikol neoprávnené. V opačnom prípade by sa článok 10 nariadenia č. 2201/2003 stal bezpredmetným, pretože toto ustanovenie umožňuje nadobudnúť obvyklý pobyt bez ohľadu na to, že je premiestnenie neoprávnené. Inými slovami, nadobudnutie obvyklého pobytu nemá nič spoločné s oprávnenosťou premiestnenia. Obvyklý pobyt možno v zásade nadobudnúť v dôsledku neoprávneného premiestnenia.

81. Ďalej treba objasniť, že aj keby súd pre rodinné veci Angoulême použil pojem „obvyklý pobyt“ dieťaťa, aby rozhodol, že dieťa má zotrvať v mieste bydliska matky, nemalo by to žiadny vplyv na otázku, či dieťa v *skutočnosti* nadobudlo obvyklý pobyt v Írsku v zmysle ustanovení Haagskeho dohovoru z roku 1980 a nariadenia č. 2201/2003.

82. Zdá sa, že vnútroštátny súd sa v návrhu na začatie prejudiciálneho konania prikláňa k výkladu, ktorý podmieňuje obvyklý pobyt neexistenciou súdneho konania v tom zmysle, že konanie prebiehajúce vo Francúzsku v súvislosti s opatrovníckymi právami bráni tomu, aby sa miesto obvyklého pobytu dieťaťa zmenilo z Francúzska do Írska.⁵⁵

83. Podľa môjho názoru nie je žiadny dôvod odchyliť sa od jednoznačne prevažujúceho chápania obvyklého pobytu ako skutkového pojmu. Tento pojem netreba pokrývať právnymi konštrukciami. Právna istota vyžaduje pojem, ktorý možno ľahko uplatniť. Ak by sa prijalo, že obvyklý pobyt dieťaťa nemožno zmeniť z dôvodu existencie prebiehajúceho konania, vo svojom dôsledku by to viedlo

49 — Pozri rozsudok Mercredi (EU:C:2010:829, bod 56). V tomto rozsudku Súdny dvor ďalej kladol dôraz na *zámer* rodiča usadiť sa s dieťaťom v inom členskom štáte, ktorý sa prejaví určitými hmatateľnými krokmi, ako sú kúpa alebo nájom bytu v hostiteľskom členskom štáte, ktoré sú ukazovateľom zmeny obvyklého pobytu. Hoci v prednávanom prípade sa musí zámer matky rozhodne zohľadniť ako skutková okolnosť, treba však zdôrazniť, že na dôraz Súdneho dvora na zámer treba nahliadať v kontexte skutkových okolností prípadu Mercredi, kde bol čas pobytu matky v inom členskom štáte veľmi krátky. Ako to totiž uvádza Lamont, R.: Habitual residence and Brussels IIbis: developing concepts for European private international family law. In: *Journal of Private International Law*. 2007, s. 261 – 281, najmä s. 263: „Vôľa založiť obvyklý pobyt po veľmi krátkom čase znamená, že zámer jednotlivca nadobudnúť pobyt sa stal relevantným vo vzťahu k otázke, či obvyklý pobyt nadobudol.“

50 — Pozri dôvodovú správu, ktorú pripravila Elisa Pérez-Vera, Madrid, apríl 1981, bod 66, k dispozícii na <http://www.hcch.net/upload/expl28.pdf>.

51 — Beaumont, P. R., McEleavy, P. E.: c. d., bod 7.67, s. 178: „Skutkové väzby sú jadrom hraničného ukazovateľa a v rámci toho môžu byť odlišné od bydliska.“; Rauscher, T.: *Internationales Privatrecht*. 3. vydanie, Heidelberg, 2009, bod 273, s. 65.

52 — Pozri napr. Lamont, R.: c. d., s. 263, ktorý presne opisuje tento pojem ako „jednoducho uplatniteľný a prispôsobivý, meniaci sa časom spolu so zmenou okolností týkajúcich sa jednotlivca, či rodiny“.

53 — Pozri napr. Kegel, G., Schurig, K.: *Internationales Privatrecht*. München, 2004, s. 471. Pozri tiež Świerczyński. In: Pazdan, M. (ed.): *System prawa prywatnego. Prawo prywatne międzynarodowe*. Tom 20A, Warszawa, 2014, bod 113, s. 233.

54 — Pojmy v nemeckej právnej náuke „Daseinsmittelpunkt“ (stredobod existencie) (Rauscher, T.: c. d., bod 274, s. 65) alebo „Lebensmittelpunkt“ (stredobod života) (Heß, B.: *Europäisches Zivilprozessrecht*. Heidelberg, 2010, § 7, bod 55, s. 408) opisujú túto vec veľmi presne. Pre hlbšiu analýzu pojmu „Lebensmittelpunkt“ ako miesta sociálnych väzieb danej osoby pozri KEGEL, G.: „Was ist gewöhnlicher Aufenthalt?“. In: *Recht im Wandel seines sozialen und technischen Umfeldes – Festschrift für Manfred Rehbinder*. München/Bern, 2002, s. 699 – 706, najmä s. 701.

55 — Dalo by sa dodať, že matka sa premiestnila s dieťaťom do Írska s vedomím, že bolo podané odvolanie na Cour d'Appel de Bordeaux. Bolo opísané vyššie, že otec podal odvolanie 23. apríla 2012, pričom matka sa do Írska premiestnila 12. júla 2012.

k tomu, že by nadobudnutie obvyklého pobytu bolo znemožnené na neurčitý čas. Tiež by to znamenalo, že v prípadoch, o aký ide v tejto veci, by samotná existencia odvolania prevážila nad všetkými ostatnými skutkovými okolnosťami, ako sú uvedené vyššie. To nemohlo byť zámerom autorov Haagskeho dohovoru z roku 1980 ani normotvorcu, pokiaľ ide o nariadenie č. 2201/2003.

84. Obvyklý pobyt by sa preto mal aj naďalej vykladať ako skutkový pojem. (Vnútroštátny) súd by mal byť schopný na základe dôkazov týkajúcich sa skutočností, ktoré mu boli predstreté, urýchlene určiť, kde má dieťa obvyklý pobyt. S použitím vyššie uvedených kritérií by to mal byť zvláduteľný úkon. Od vnútroštátneho súdu nemožno očakávať, aby preskúmaval históriu riešenia sporov dvoch strán v inej krajine iba s cieľom určiť obvyklý pobyt ich dieťaťa.

85. Navrhujem teda, aby Súdny dvor odpovedal na otázku 1, že v prípade, o aký ide vo veci samej, keď bolo dieťa premiestnené z jedného členského štátu do druhého členského štátu s rodičom, ktorý mal v tom čase opatrovnícke práva vo vzťahu k dieťaťu a ktorému súd členského štátu pôvodu povolil premiestniť sa do tohto druhého členského štátu, môže dieťa v zásade získať obvyklý pobyt v tomto druhom členskom štáte. Skutočnosť, že konanie týkajúce sa opatrovníckeho práva k dieťaťu v členskom štáte pôvodu stále prebieha, nemení tento záver, keďže obvyklý pobyt je skutkový pojem a nezávisí od toho, či prebiehajú súdne konania.

C – O druhej otázke

86. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či otec alebo francúzske súdy⁵⁶ aj naďalej vykonávajú opatrovnícke práva vo vzťahu k dieťaťu, v dôsledku čoho by bolo zadržiavanie dieťaťa v Írsku neoprávnené. To znamená, že vnútroštátny súd v podstate potrebuje výklad Haagskeho dohovoru, ako sa spomína v článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, s cieľom zistiť, či prítomnosť dieťaťa v Írsku predstavuje neoprávnené zadržiavanie zo strany matky.

87. Treba pripomenúť, že matka odišla s dieťaťom do Írska 12. júla 2012 a zotrváva tam dodnes. Premiestnenie vykonala na základe rozsudku súdu v Angoulême z 2. apríla 2012. Dňa 5. marca 2013 Cour d'Appel de Bordeaux nariadil, že dieťa sa má priniesť späť do Francúzska.

88. Premiestnenie 12. júla 2012 bolo oprávnené. V tom čase matka neporušovala žiadne opatrovnícke práva.⁵⁷

89. Vnútroštátny súd sa zmieňuje o možnosti neoprávneného zadržiavania „od prvého porušenia rozhodnutí o styku vydaných súdom pre rodinné veci v Angoulême 2. júna 2012^[58]“. Vychádza z predpokladu, „že samotné francúzske súdy tvrdia, že aj naďalej vykonávajú ‚rodičovské práva a povinnosti‘ vo vzťahu k dieťaťu napriek tomu, že sa nachádza v Írsku“.⁵⁹

90. Takáto argumentácia je neudržateľná.

56 — Ako na pojednávaní objasnila Francúzska republika, súdy vo Francúzsku nemôžu také práva vykonávať.

57 — Ako bolo uvedené vyššie, toto nie je sporné.

58 — Správne by malo byť „2. apríla 2012“.

59 — Odkaz vnútroštátneho súdu v návrhu na začatie prejudiciálneho konania na rozsudok Health Service Executive (C-92/12 PPU, EU: C: 2012: 255, bod 59) s cieľom preukázať, že francúzske súdy vykonávali „rodičovské práva a povinnosti“ vo vzťahu k dieťaťu, je bez významu. Súdny dvor v tomto rozsudku len zopakoval právne definície uvedené v článku 2 ods. 7, 8 a 9 nariadenia č. 2201/2003.

91. Tak Haagsky dohovor z roku 1980, ako aj nariadenie č. 2201/2003 sa odvolávajú na porušenie opatrovníckeho práva a práva styku. Pokiaľ ide o Haagsky dohovor z roku 1980, toto znenie jasne odráža vôľu autorov dohovoru.⁶⁰

92. Je teda nemysliteľné, že by matka neoprávnene premiestnila alebo zadržovala dieťa 12. júla 2012 alebo v mesiacoch, ktoré bezprostredne nasledovali.⁶¹

93. Ako to je ale s obdobím po 5. marci 2013?

94. V tejto súvislosti otec tvrdí, že dieťa je neoprávnene zadržované v Írsku od rozhodnutia Cour d'Appel de Bordeaux.⁶² Inými slovami, otázka je, či sa v tomto prípade oprávnené premiestnenie zmenilo na neoprávnené zadržávanie.

95. Mám určité pochybnosti, či bolo v úmysle zmluvných strán Haagskeho dohovoru z roku 1980 zahrnúť takéto situácie do predmetu neoprávneného zadržávania. Podľa dôvodovej správy k Haagskemu dohovoru z roku 1980 predpokladá dohovor situácie, ktoré vyplývajú z použitia sily na vytvorenie umelých väzieb na súdne právomoci na medzinárodnej úrovni s cieľom získať opatrovnícke právo k dieťaťu.⁶³ Podľa dôvodovej správy je podstatné to, že dieťa je vyňaté z rodiny a sociálneho prostredia, v ktorom sa jeho život vyvíjal.⁶⁴ Takáto situácia tu nie je daná. V čase rozsudku Cour d'Appel de Bordeaux sa už dieťa nachádzalo v Írsku dlhšie ako sedem mesiacov. Nebolo preto v tom čase náhle vyňaté zo svojej rodiny a sociálneho prostredia.

96. Nerozumiem preto, ako by sa vzhľadom na okolnosti prípadu mohlo oprávnené premiestnenie zmeniť na neoprávnené zadržávanie.⁶⁵

97. Argumentácia je v tomto bode úplne v súlade s argumentáciou týkajúcou sa otázky obvyklého pobytu uvedenou vyššie.

98. Takýto záver je podľa môjho názoru v súlade so zmyslom Haagskeho dohovoru z roku 1980 a nariadenia č. 2201/2003. Skúma sa iba to, či boli splnené podmienky na nariadenie návratu na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980, ako sa spomína v článku 11 nariadenia č. 2201/2003.

99. Táto otázka je odlišná od otázky uznávania a výkonu rozhodnutí vydaných francúzskymi súdmi o opatrovníckych právach. Nariadenie stanovuje postup uznávania a výkonu rozhodnutí v tejto súvislosti, a to v kapitole III.

60 — Pozri dôvodovú správu, ktorú pripravila Elisa Pérez-Vera, Madrid, apríl 1981, bod 66, k dispozícii na <http://www.hcch.net/upload/expl28.pdf>: „Hoci sa na problémy, ktoré môžu vyplývať z porušenia práva styku, najmä keď dieťa do cudziny vezme jeho opatrovník, poukazovalo na štrnástom zasadnutí, prevládala názor, že takéto situácie by sa nemali zaradiť do rovnakej kategórie ako neoprávnené premiestnenie, ktorému sa má zabrániť.“

61 — Toto, zdá sa, akceptoval aj vnútroštátny a otec nespochybnil.

62 — Pripomínam, že Cour d'Appel de Bordeaux 5. marca 2013 nariadil, že rodičovské práva a povinnosti sa budú vykonávať spoločne a že dieťa bude bývať s otcom, pričom stanovil právo matky na styk a ubytovanie. Návrh na začatie prejudiciálneho konania uvádza, že podľa otca ide od tohto dátumu o neoprávnené zadržanie, zatiaľ čo „matka úspešne tvrdila pred High Court of Ireland, že bezprostredne pred 5. marcom 2013 mal H. obvyklý pobyt v Írsku, a tak francúzske súdy neboli súdmi, ktoré začali konať ako prvé“. Chcel by som ešte raz poukázať na to, že to, či ide o neoprávnené zadržanie, nezávisí od otázky, či francúzske súdy „začali konať ako prvé“. Ako bolo uvedené vyššie, je to nepodstatné vzhľadom na to, že predmety konaní vo Francúzsku a Írsku sú odlišné.

63 — Pozri už citovanú dôvodovú správu, bod 11.

64 — Tamže.

65 — To neznamená, že by som chcel stanoviť všeobecné pravidlo, podľa ktorého by sa oprávnené premiestnenie nemohlo nikdy zmeniť na neoprávnené zadržávanie. Pozri tiež už citovanú dôvodovú správu, bod 12.

100. Z toho vyplýva, že odpoveďou na druhú otázku by malo byť, že v prípade, o aký ide vo veci samej, keď bolo dieťa premiestnené z jedného členského štátu do druhého členského štátu s rodičom, ktorý mal v tom čase opatrovnícke práva vo vzťahu k dieťaťu a ktorému súd členského štátu pôvodu povolil premiestniť sa do tohto druhého členského štátu, nespôsobuje zmena opatrovníckych práv prostredníctvom rozhodnutia o odvolaní v členskom štáte pôvodu, že sa zadržiavanie stane neoprávneným.

D – O tretej otázke

101. Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či je oprávnený posúdiť otázku obvyklého pobytu.

102. Odpoveď na túto otázku je „áno“.

103. Chcel by som však zopakovať a zdôrazniť, že je na írskych súdoch určiť obvyklý pobyt dieťaťa iba na účel Haagskeho dohovoru z roku 1980, ako sa spomína v článku 11 nariadenia č. 2201/2003, teda iba s cieľom určiť, či došlo k neoprávnenému zadržiavaniu.

104. Otázka súdnej právomoci vo veciach opatrovníckych práv je odlišná a má sa riešiť na základe článkov 8, 10 a 12 nariadenia č. 2201/2003, ktoré nie sú predmetom tohto konania.

105. Navrhujem teda odpovedať na tretiu otázku, že súd členského štátu, na ktorý bola podaná žiadosť o nariadenie návratu na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980, ako sa spomína v článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, je oprávnený posúdiť otázku obvyklého pobytu dieťaťa bezprostredne pred údajným neoprávneným premiestnením alebo zadržaním.

VII – Návrh

106. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby na prejudiciálne otázky položené Supreme Court (Írsko) odpovedal takto:

1. S cieľom rozhodnúť o žiadosti o nariadenie návratu podľa Haagskeho dohovoru z 25. októbra 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, ako sa spomína v článku 11 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, v prípade, o aký ide vo veci samej, keď bolo dieťa premiestnené z jedného členského štátu do druhého členského štátu s rodičom, ktorý mal v tom čase opatrovnícke práva vo vzťahu k dieťaťu a ktorému súd členského štátu pôvodu povolil premiestniť sa do tohto druhého členského štátu, môže dieťa v zásade získať obvyklý pobyt v tomto druhom členskom štáte. Skutočnosť, že konanie týkajúce sa opatrovníckeho práva k dieťaťu v členskom štáte pôvodu stále prebieha, nemení tento záver, keďže obvyklý pobyt je skutkový pojem a nezávisí od toho, či prebiehajú súdne konania.
2. Na účely rozhodnutia o žiadosti o nariadenie návratu podľa Haagskeho dohovoru, ako sa spomína v článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, v prípade, o aký ide vo veci samej, keď bolo dieťa premiestnené z jedného členského štátu do druhého členského štátu s rodičom, ktorý mal v tom čase opatrovnícke práva vo vzťahu k dieťaťu a ktorému súd členského štátu pôvodu povolil premiestniť sa do tohto druhého členského štátu, nespôsobuje zmena opatrovníckych práv prostredníctvom rozhodnutia o odvolaní v členskom štáte pôvodu, že sa zadržiavanie stane neoprávneným.

3. Súd členského štátu, na ktorý bola podaná žiadosť o nariadenie návratu na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980, ako sa spomína v článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, je oprávnený posúdiť otázku obvyklého pobytu dieťaťa bezprostredne pred údajným neoprávneným premiestnením alebo zadržaním.